

Visie op droogmakerijen

Het cultuurhistorisch landschap als erfgoedwaarde

Vanuit de Historische Vereniging Boskoop (HVB) en de Erfgoed afdeling van de gemeente Alphen aan den Rijn is er een groeiend besef dat we onze historisch landschappen moeten koesteren. Boskoop staat bekend om zijn veengronden, letterlijk de basis van de boomkwekerij. Een niet onbelangrijk deel van het Boskoopse landschap heeft echter ook een bodem die vooral uit klei bestaat. Ook deze polders hadden vroeger een veenbodem. Dit veen is in de loop der eeuwen afgegraven om het te gebruiken als brandstof. De plassen die zo zijn ontstaan zijn vervolgens drooggemalen. Deze zogenoemde droogmakerijen, lage polders met een bodem van vooral klei, liggen vooral aan de oost en westkant van Boskoop. Niet toevallig zijn het polders met een totaal ander landgebruik. De kleibodem is immers veel minder geschikt voor boomkwekerij dan het hooggelegen veen aan weerszijde van de Gouwe. Dat het vaak wel oude polders betrof met heel oude bewoningsgeschiedenis en agrarisch gebruik is te zien aan de nog bestaande boerderijen. Deze boerderijen horen tot de oudste nog bestaande gebouwen in Boskoop. Heel kenmerkend voor deze boerderijen is dat ze in een boerderijlint op het oude, hoge land staan. Direct rond het erf ligt nog een klein restant veen dat niet is afgegraven. Ten tijde van de verving in de 18de tot 19de eeuw lagen er al boerderijen die men niet wilde afbreken voor een klein beetje extra winst. Op sommige plekken rond Boskoop zijn nog droogmakerijen te zien van een grote gaafheid. Prachtig is dit te zien op de kadastrale kaarten tot 1970. Het hele systeem van boerderijen op het hoge land, een prachtig strak omlijste droogmakerij en het hoge omliggende veenland is het mooist te ervaren in de polders Nieuwkoop, Foreest en Middelburg, de huidige polder Middelburg als ook de Wonnepolder aan de oostzijde van Boskoop. Ook de Hoogeveense polder in Hazerswoude, aan de westzijde van Boskoop, is een droogmakerij. Hier is van gaafheid al heel lang geen sprake meer omdat er al veel bebouwing in de polder is.

De Historische Vereniging Boskoop schrijft op dit moment aan een visie op het Erfgoed van Boskoop. De visie behandelt drie hoofdthema's, te weten landschappelijk erfgoed, gebouwd erfgoed en immaterieel erfgoed. De visie op erfgoed van de HVB beoogt duidelijkheid te scheppen over de waarde van het cultuurhistorisch erfgoed in Boskoop om vervolgens een blik te werpen op de rol van het erfgoed in de toekomst. Voor het landschap beschrijven we daar uiteraard de visie op het niet vergraven veengebied met de boomkwekerijen. Daarnaast besteden we aandacht aan de rond Boskoop liggende droogmakerijen met de bodem van klei en veen. Daarbij kijken we ook naar de prachtige overgangen van hoog en laag land die de omgeving van Boskoop ook kenmerken.

Voor de HVB is het behoud en zo mogelijk herstel van de gave polders Nieuwkoop en Foreest in Boskoop één van de speerpunten in de te ontwikkelen visie. Dit geldt voor het gehele ensemble van boerderijen op het hoge land, de droogmakerij zelf, de in richting verdraaiende verkaveling en de heldere omlijning van wegen en kades. In de polders zijn verder nog de hier goed zichtbare oude kreekruigen van belang voor het begrip van het ontstaan van het landschap. Daarnaast is het voor de HVB in hoge mate van belang dat de zuiverheid van het ensemble van boerderijen *Vier Oogen Zien meer dan Twee en Christinahoeve* wordt hersteld. Voor de geschiedenis van Boskoop in de Tweede Wereldoorlog is het gebied rondom deze boerderijen van grote historische waarde. Dit gebied, waar door de geallieerden droppings van wapens en voedsel werden uitgevoerd, markeert voor de HVB één van de kerngebieden van het verzet in Boskoop. In de loop van de geschiedenis is er eigenlijk maar één keer een ingreep gedaan die niet strookt met de sfeer van de polder. De bouw van het grootschalige veilinggebouw met aansluitend terrein voor verkoop kan zonder meer worden gekenschetst als een historische vergissing. Om reden van herstel van de gave poldereenheden pleit de HVB voor het verwijderen van alle niet in het originele droogmakerij landschap passende bebouwing. Met name als dit niet functionele bebouwing betreft. Dit geldt bij uitstek voor het leegstaande veilinggebouw van de Boskoopse Veiling. De HVB ziet geen mogelijkheden om nieuwbouw in de polder als een na te streven ontwikkeling te beschouwen. De HVB zal zich te allen tijde inzetten voor behoud en herstel van een gave polder Middelburg.